

Prilog 1:

**Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije**

**INFORMACIJA
o potrebi obrazovanja radnih grupa za programiranje Instrumenta
pretpristupne podrške EU za period 2021-2027 (IPA III)**

Podgorica, jun 2021. godine

I Uvodne informacije o Instrumentu pretpristupne podrške EU za period 2021-2027 (IPA III)

U skladu sa dosadašnjim iskustvima i naučenim lekcijama u vezi sa programiranje EU fondova, Evropska komisija je u prethodnom periodu radila na definisanju novih odredbi i kriterijuma koji će se primjenjivati tokom nove finansijske perspektive IPA 2021-2027 (IPA III) i time unaprijediti efektivnost i efikasnost u korišćenju dostupnih EU fondova. Krovni dokument za sprovođenje Ipe III je Uredba o uspostavljanju Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu saradnju, koja će biti upotpunjena sa sljedeća tri relevantna dokumenta:

- Uredbom o uspostavljanju Ipe III,
- Posebnim pravilima za sprovođenje Ipe III i
- IPA III programskim okvirom.

Iako su pregovori o pravnom okviru između Evropske komisije, Evropskog parlamenta i Savjeta finalizovani, kompletan pravni okvir na nivou EU još uvijek nije usvojen. I pored toga, tokom 2020. godine je otpočeo proces programiranja IPA III podrške. S tim u vezi, Savjet EU je 17. decembra 2020. godine usvojio Višegodišnji finansijski okvir EU za 2021-2027. godinu. Prema novoj uredbi, predviđen je dugoročni budžet EU u iznosu od 1.074,3 milijardi eura, dok će za Instrument pretpristupne podrške, EU za period 2021-2027 izdvojiti 14,162 milijardi eura za sve države korisnice IPA podrške. Finansijska podrška i oblasti podrške su preciznije definisani IPA programskim okvirom, kao glavnim strateškim dokumentom za programiranje u IPA-i III, i to kroz sljedećih pet oblasti podrške, takozvanih prozora i u sljedećim okvirnim iznosima:

1. Vladavina prava, temeljna prava i demokratija, će biti podržana u indikativnom iznosu od 15% ukupne IPA podrške;
2. Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom, strateško komuniciranje i dobrosusjedski odnosi, će biti podržana u indikativnom iznosu od 17% ukupne IPA podrške;
3. Zelena agenda i održivo povezivanje, će biti podržana u indikativnom iznosu od 42% ukupne IPA podrške;
4. Konkurentnost i inkluzivni rast, će biti podržana u indikativnom iznosu od 22% ukupne IPA podrške;
5. Teritorijalna i prekogranična saradnja, će biti podržana u indikativnom iznosu od 4% ukupne IPA podrške.

Uzimajući u obzir definisane oblasti podrške, relevantne strateške dokumente i obaveze koje proističu iz pretpristupnog procesa, tokom 2020. godine započet je proces programiranja programa IPA 2021 i IPA 2022, u skladu sa rokovima definisanim od strane Evropske komisije.

II Priprema programa IPA 2021-2022

U skladu sa smjernicama dobijenim od strane Evropske komisije, tokom maja 2020. godine je započela **prva faza programiranja** programa IPA 2021 i IPA 2022, odnosno definisanje prioriteta i izrada koncepata projektnih predloga za oba programa. Posebna pažnja ovom prilikom posvećena je aktivnostima koje su se odnosile na ekonomske šokove izazvane širenjem virusa COVID-19 i ublažavanju posljedica po socio-ekonomski razvoj, uz mobilisanje svih resursa u cilju ubrzavanja ekonomskog oporavka Crne Gore. Ovom prilikom, resorna ministarstva su dostavila 41 projektni predlog ukupne vrijednosti 296,3 miliona eura koje je Kancelarija za evropske integracije uputila Evropskoj komisiji 30. juna 2020. godine. Tokom ove faze programiranja, Evropska komisija je ocjenjivala stratešku relevantnost dostavljenih koncepata projekata i njihovu usklađenost sa relevantnim nacionalnim i EU strateškim dokumentima, makroregionalnim i sektorskim strategijama, kao i sa prioritetima pretpripravnog procesa. Dodatno, tokom oktobra 2020. godine Evropska komisija je Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora dostavila nacrt kriterijuma za procjenu zrelosti projekata koji su planirani za podršku kroz IPA-u III, koji su dalje distribuirani resornim ministarstvima, dok su tokom novembra 2020. godine nadležne službe Evropske komisija Kancelariji nacionalnog IPA koordinatora dostavile na komentare i nacрте IPA programskog okvira i obrasca Strateškog odgovora.

Nakon završene ocjene strateškog značaja predloženih koncepata projekata, nastavljeno ja sa **drugom fazom programiranja**. S tim u vezi, Evropska komisija je 22. decembra 2020. godine informisala Kancelariju nacionalnog IPA koordinatora o ishodu sprovedene analize i daljim koracima u okviru nastavka programiranja. U skladu sa instrukcijama, sve relevantne institucije su nastavile sa drugom fazom pripreme programa IPA 2021 i IPA 2022 i izradom punih predloga projekata onih koncepata projekata koji su pozitivno ocijenjeni. Pored izrade projekata, u ovoj fazi programiranja, značajno je bilo pripremiti i dostaviti svu prateću tehničku dokumentaciju, kojom se potvrđuje zrelost predloženih projekata i njihova spremnost za finansiranje, što je ujedno i ključni kriterijum kako bi bili pozitivno ocijenjeni od strane Evropske komisije. Paralelno sa programiranjem, institucije su radile i na izradi nacrta Strateškog odgovora za svih pet oblasti podrške obuhvaćenih IPA III finansijskom perspektivom.

U skladu sa definisanim rokovima, Kancelarija za evropske integracije je 26. marta 2021. godine uputila Evropskoj komisiji sljedeće projektne ideje, predložene za podršku kroz program **IPA 2021**, kao i prateću tehničku dokumentaciju:

- Instrument za evropsku integraciju, ukupne vrijednosti 3,5 miliona eura;
- Podrška sektoru poljorivrede u Crnoj Gori, ukupne vrijednosti 10,15 miliona eura;
- Aktivnosti u vezi sa pravnom tekovinom iz oblasti politika zaštite životne sredine i klimatske akcije u Crnoj Gori, ukupne vrijednosti 7,84 miliona eura;
- Podrška odživom povezivanju i zelenoj ekonomije u Crnoj Gori, ukupne vrijednosti 16,5 miliona eura.

Dodatno, pored unaprijeđenih verzija projektnih predloga za ovaj program, Kancelarija za evropske integracije je 9. aprila 2021. godine ujedno dostavila Evropskoj komisiji i prvi nacrt Strateškog odgovora, koji je pripremljen od strane resornih institucija, na dalje komentare i sugestije. Kada je u pitanju program **IPA 2022**, za podršku su predloženi sljedeći projekti:

- Podrška programima i agencijama Unije;
- Podrška reformi javne uprave;
- Podrška upravljanju granicama i migracijama;
- Podrška pravosuđu;
- Podrška životnoj sredini – upravljanje vodama.

Rok do kog je Evropskoj komisiji potrebno dostaviti predloge projekata za program IPA 2022, uz prateću tehničku dokumentaciju kojom se potvrđuje zrelost predloženih projekata, je 6. septembar 2021. godine. **Samim tim, potrebno je da sva resorna ministarstva, koja su obuhvaćena programom IPA 2022, dostave pune predloga projekata i relevantnu tehničku dokumentaciju Kancelariji za evropske integracije do kraja avgusta 2021. godine.**

Nakon dostavljanja punih projektnih predloga od strane Crne Gore, Evropska komisija će raditi na procjeni njihove zrelosti i stepena spremnosti tehničke dokumentacije, na osnovu čega će uslijediti konačna odluka o tome koji projekti će biti podržani kroz programe IPA 2021 i IPA 2022. Tek nakon završene procjene, biće dostupan konačan pregled opredjeljenih sredstava - po projektima, po tematskim prioritetima, po oblastima podrške i po državama korisnicama. Ovo će ujedno biti ključni korak, nakon kojeg slijedi donošenje finansijskih odluka Komisije, nakon završenih međuresornih konsultacija, što se očekuje tokom IV kvartala 2021. godine za program IPA 2021, odnosno početkom I kvartala 2022. godine za program IPA 2022

III Obrazovanje radnih grupa za programiranje IPA III podrške

Finansijska perspektiva IPA III se temelji na naučenim lekcijama iz prethodnih programskih perspektiva IPA 2007-2013 i IPA 2014-2020, sa ciljem osiguravanja nesmetane realizacije definisanih ciljeva i prioriteta koji su u skladu sa strategijom proširenja EU i linijom opredjeljenja država Zapadnog Balkana u vezi sa budućim članstvom u Evropskoj uniji.

Uprkos značajnim novinama koje, u poređenju sa prethodnim finansijskim perspektivama, donosi IPA III, a koje su prije svega odraz revidirane metodologije pristupanja Evropskoj uniji, sami proces programiranja podrške je ostao bez većih izmjena. Naime, Evropska komisija nastoji da kroz IPA-u III osigura pristup koji se zasniva na učinku, podržavajući države i institucije koje su se obavezale na veći obim reformi. Ovakav pristup svakako zahtijeva dodatni angažman i jačanje kapaciteta cjelokupne IPA strukture, u cilju maksimalne iskorišćenosti dostupnih sredstava i

ispunjavanja kriterijuma definisanih od strane Evropske komisije. Imajući u vidu da je projekte potrebno definisati prema oblastima podrške (prozorima), odnosno odgovarajućim tematskim prioritetima, u skladu sa praksom iz IPA II perspektive, neophodno je uspostavljanje radnih grupa za programiranje IPA podrške sa precizno definisanom strukturom, nadležnostima i obavezama.

Naime, u okviru IPA-e II, zbog većeg značaja koji je u ovoj perspektivi dat sektorskom pristupu, uspostavljene su sektorske radne grupe koje su obavljale poslove programiranja IPA podrške, čiji članovi su bili predstavnici relevantnih resornih ministarstva i agencija, kao i predstavnici civilnog društva. Međutim, sa prelaskom na novu finansijsku perspektive i intenziviranjem cjelokupnog procesa korišćenja EU sredstava, a dodatno izmjenom strukture relevantnih resora, evidentna je potreba za definisanjem i uspostavljanjem nove strukture radnih grupa, koje će adekvatnije i efikasnije odgovoriti izazovima programiranja IPA podrške.

S obzirom na to da je u IPA-i III, umjesto po sektorima, podrška podijeljena po oblastima podrške, neophodno je definisati i formalno uspostaviti radne grupe za svaku od prve četiri oblasti podrške. U okviru svake pojedinačne radne grupe, u skladu sa prioritetima oblasti podrške, neophodno je identifikovati resorno ministarstvo koje će biti zaduženo za koordinaciju programiranja IPA III podrške. S tim u vezi, Kancelarija nacionalnog IPA koordinatora, u skladu sa nadležnostima koje proizilaze iz obaveze obezbjeđivanja efikasnog i efektivnog koordiniranja programiranja EU sredstava, predlaže osnivanje sljedećih međuresorskih radnih grupa za programiranje i resorna ministarstva koja bi koordinirala radnim grupama:

1. Radna grupa za oblast podrške **Vladavina prava, temeljna prava i demokratija**, koja će biti zadužena za sljedeće tematske prioritete: Pravosuđe; Borba protiv korupcije; Borba protiv organizovanog kriminala/bezbjednost; Migracije i upravljanje granicama; Temeljna prava; Demokratija; i Civilno društvo. U skladu sa nadležnostima, za koordinirajući resor radne grupe predleže se **Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava**;
2. Radna grupa za oblast podrške **Dobro upravljanje, usklađivanje sa pravnom tekovinom, strateško komuniciranje i dobrosusjedski odnosi**, koja će biti zadužena za sljedeće tematske prioritete: Dobro upravljanje; Administrativni kapaciteti i usklađivanje pravne tekovine; Dobrosusjedski odnosi i pomirenje; i Strateško komuniciranje, nadgledanje, evaluacija i komunikacione aktivnosti. U skladu sa nadležnostima, U skladu sa nadležnostima, za koordinirajući resor radne grupe predleže se **Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija**;
3. Radna grupa za oblast podrške **Zelena agenda i održivo povezivanje**, koja će biti zadužena za sljedeće tematske prioritete: Životna sredina i klimatske promjene; Saobraćaj, digitalna ekonomija i društvo, i energetika; i Konkurentnost i inkluzivni rast. U skladu sa nadležnostima, za koordinirajući resor radne grupe predleže se **Ministarstvo kapitalnih investicija**;

4. Radna grupa za oblast podrške **Konkurentnost i inkluzivni rast** koja će biti zadužena za sljedeće tematske prioritete: Razvoj privatnog sektora, trgovina, istraživanje i inovacije; Poljoprivreda i ruralni razvoj; Ribarstvo; Obrazovanje, zapošljavanje, socijalna zaštita, inkluzivna politika i zdravlje. U skladu sa nadležnostima, za koordinirajući resor radne grupe predleže se **Ministarstvo ekonomskog razvoja**.

U zavisnosti od konkretnih tematskih prioriteta relevantnih za datu oblast podrške, potrebno je da predloženi resori koji koordiniraju radnim grupama u narednom periodu održe međuresorske konsultacije i formiraju radne grupe za programiranje, čiji bi članovi bili predstavnici: relevantnih resornih ministarstava, ugovornih tijela (Uprave javnih radova i Direktorata za finansiranje i ugovaranje EU sredstava EU pomoći u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja), i ostalih zainteresovanih strana, uz obavezno učešće predstavnika Kancelarije nacionalnog IPA koordinatora, Direktorata za upravljačku strukturu u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja i Generalnog sekretarijata Vlade - Sektora za koordinaciju, praćenje usklađenosti i praćenje sprovođenja strategija kojima se utvrđuju javne politike.

Takođe, shodno principu partnerstva i pravilima za programiranje sredstava iz fondova EU, predstavnici nevladinog sektora učestvuju u radu radnih grupa za programiranje, po prethodno objavljenom javnom pozivu, shodno Uredbi o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija.

U cilju postizanja veće efikasnosti djelovanja, jasnih dužnosti i podjele obaveza, radna grupa:

- Učestvuje u pripremi i reviziji strategijskih i programskih dokumenata koji služe kao osnov za planiranje podrške u okviru Instrumenta pretprijetne podrške EU Crnoj Gori,
- Utvrđuje prioritete za podršku sredstvima IPA-e III u skladu s odgovarajućim sektorskim strategijama i potrebama procesa pregovora s EU,
- Osigurava stalnu razmjenu informacija sa pregovaračkim strukturama u cilju osiguravanja analitičke veze između procesa pregovora o pristupanju i strateških i akcionih dokumenata za korišćenje finansijske podrške Evropske unije posredstvom IPA-e III u datoj oblasti podrške,
- Predlaže akcije za uključivanje u godišnji/višegodišnji nacionalni akcioni program IPA-e,
- Priprema predloge akcionih dokumenata za akcije predložene za finansiranje iz IPA-e i odobrene od strane Evropske komisije,
- Po potrebi, doprinosi pripremi projektnog zadatka i ostale potrebne tenderske dokumentacije za akcije odobrene od EK shodno Finansijskom sporazumu,
- Revidira dokumenata koji se tiču programiranja IPA-e, shodno komentarima i zahtjevima Kancelarije nacionalnog IPA koordinatora i Evropske komisije,

- Organizuje i održava redovne koordinativne sastanke u okviru procesa programiranja,
- Osigurava usklađenost i komplementarnost akcija koje se financiraju u okviru IPA-e III sa projektima obuhvaćenim ostalim vidovima donatorske podrške i utvrđuje potrebe za dodatnim izvorima financiranja u konkretnoj oblasti podrške,
- Kroz redovnu komunikaciju osigurava koordinaciju sa strukturama zaduženim za financiranje i ugovaranje akcija u sektoru, radi pravovremenog planiranja implementacije akcijskih dokumenata/operativnih programa,
- Obezbeđuje uključenost i redovno informisanje Kancelarije nacionalnog IPA koordinatora o svim aktivnostima radne grupe,
- Osigurava pravovremeno i cjelishodno informisanje predstavnika civilnog društva o planiranim akcijama u okviru konkretne oblasti podrške.

Navedene obaveze i nadležnosti se odnose na prve četiri oblasti podrške koje se svrstavaju u nacionalne IPA programe, dok će proces programiranja za petu oblast podrške - Teritorijalna i prekogranična saradnja, pratiti posebno utvrđena pravila za pripremu operativnih programa, u saradnji sa partnerima za svaki od programa i uz konsultacije u svim državama korisnicama programa prekogranične i transnacionalne saradnje.

Zbog dinamike procesa programiranja, Kancelarija za evropske integracije predlaže Vladi da zaduži resorna ministarstva koja su prepoznata kao koordinatori radnih grupa da formiraju radne grupe do 30. jula 2021. godine.